

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 700/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, Trenčianska 17, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Nitre v konaní sp. zn. 21T/134/2011 a proti postupu Krajského súdu v Nitre v konaní sp. zn. 4To/84/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a čl. 19 ústavy, práva na ochranu pred ponižujúcim a iným neľudským zaobchádzaním podľa čl. 3 dohovoru a práva na účinný prostriedok náprav podľa čl. 13 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu. Okrem toho sťažovateľka žiada, aby jej ústavný priznal finančné zadostučinenie 30 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka je poškodenou v trestnom konaní pre zločin znásilnenia. Obžaloba bola na okresnom súde podaná 21. novembra 2011. Okresný súd rozhodol rozsudkom z 29. júna 2020 a neuznal obžalovaného vinným za zločin znásilnenia, no uznal ho vinným za zločin ublíženia na zdraví. Sťažovateľku odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces. Na odvolanie prokurátora, obžalovaného a poškodenej krajský súd rozsudkom z 22. apríla 2021 rozsudok okresného súdu zrušil a obžalovaného oslobodil spod obžaloby.

3. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že odvolanie obžalovaného je v celom rozsahu opodstatnené a odvolania sťažovateľky a prokurátora nie sú dôvodné. Poukázal na to, že výsluch obžalovaného bol vykonaný až tri mesiace po podaní trestného oznámenia a obhliadka miesta činu až po desiatich mesiacoch. K vierohodnosti výpovede sťažovateľky poukázal na jej správanie počas celého konania, ktoré sa prejavilo podávaním neustálych sťažností, odmietaním spolupracovať pri výsluchoch a znaleckom dokazovaní. To malo za následok vznik potreby opakovaného skúmania jej duševného stavu. Poukázal na rozpory výpovede sťažovateľky, ktoré boli inými svedeckými výpoveďami a dôkazmi vyvrátené. K výpovediam obžalovaného uviedol, že ten počas konania vypovedal rovnako a žiadne z jeho výpovedí neboli iným svedkom ako sťažovateľkou vyvrátené. Vzhľadom na dĺžku konania a nemožnosť vykonania ďalších dôkazov, ktoré by mohli prispieť k objasneniu skutkového stavu tak, aby o ňom neboli dôvodné pochybnosti, bolo potrebné použiť zásadu v pochybnostiach v prospech obvineného. Krajský súd uzavrel, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba. Krajský súd sťažovateľku s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

III.

4. Sťažovateľka namieta celkovú dĺžku konania pred okresným súdom, ktorá trvala viac ako deväť rokov. Poukázala, že po podaní predošlej ústavnej sťažnosti ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 563/2017 z 7. marca 2018 vyslovil porušenie jej práv a prikázal okresnému súdu konať bez priet'ahov.

5. Sťažovateľka vytýka okresnému súdu viaceré chyby pri nariad'ovaní znaleckého dokazovania, neodôvodnené akceptácie ospravedlnení predvolávaných osôb a ďalšie pochybenia. Podľa sťažovateľky sa trestné konanie viedlo za zločin znásilnenia, i keď z vykonaného dokazovania vyplynula ťažká ujma na zdraví. Tvrdí, že uznesenie z 23. júla 2010, ktorým súd rozhodol o príkaze na vyšetrenie jej duševného stavu, nie je riadne odôvodnený. Ďalej namieta, že k porušeniu jej práv došlo aj tým, že súd opakovane nariadil skúmanie jej duševného stavu, pričom k jej predvedeniu na tento úkon došlo násilne. Namieta aj vyhotovenie obrazovo-zvukového záznamu bez príkazu súdu a bez zákonného dôvodu. Dĺžku trestného konania v trvaní 15 rokov od spáchania skutku považuje za neprimeranú. Poukázala aj na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorá vyžaduje, aby v obdobných konaniach súd zabezpečil účinné a efektívne, teda čo najrýchlejšie vyšetrenie. Podľa sťažovateľky sa touto požiadavkou súd a orgány činné v trestnom konaní neriadili a vo všetkých štádiách konania boli výrazne priet'ahy. Sťažovateľka tvrdí, že v dôsledku neefektívneho a neúčinného vyšet'rovania bola zmarená jej možnosť odškodnenia ujmy, čo viedlo k porušeniu jej uvedených práv. V závere uviedla, že v konaní krajského súdu nemožno vidieť priet'ahy, ale jeho rozsudok a hodnotenie dôkazov je zjavne nespravodlivé.

IV.

6. Vysporiadanie sa s ústavnou sťažnosťou sťažovateľky je podmienené jej pomerne nesústredenou argumentáciou, ktorá na strane jednej smeruje k výsledku trestného konania, v ktorom bol obžalovaný oslobodený od násilného skutku, ktorého sa mal dopustiť voči sťažovateľke, a ktorá na strane druhej smeruje k jednotlivým čiastkovým zásahom, ku ktorým malo dôjsť postupom okresného súdu a orgánov činných v trestnom konaní.

7. Pokiaľ ide o právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, zo žiadneho ustanovenia dohovoru alebo ústavy nevyplýva právo poškodeného na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (obdobne I. ÚS 481/2019, III. ÚS 265/2018, II. ÚS 220/2018, porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie ESĽP z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok ESĽP z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok ESĽP z 21. 9. 2004, bod 48), a teda ani právo na uloženie trestu podľa svojich predstáv o jeho spravodlivosti. V okolnostiach veci sťažovateľky nemožno dospieť k záveru, že by sa orgány činné v trestnom konaní a súdy jej vecou nezaoberali. Bolo vedené vyšetrovanie, ktoré viedlo k zisteniu, obvineniu a k podaniu obžaloby, o ktorej bolo rozhodnuté právoplatným oslobodením obžalovaného. Z rozhodnutia krajského súdu vyplýva hodnotenie dôkazov, ktoré viedlo k záveru o tom, že obžalovaný sa skutku voči sťažovateľke nedopustil. Preto nemožno dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou uplatnených práv či už postupom okresného alebo krajského súdu.

8. Pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06). Okresný súd rozhodol rozsudkom z 29. júna 2020. Krajský súd o odvolaní rozhodol rozsudkom z 22. apríla 2021, kedy aj rozsudok nadobudol právoplatnosť. Sťažovateľka podala sťažnosť 19. júla 2021 v čase, keď vec bola právoplatne skončená. Preto sú jej námietky vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavne neopodstatnené.

9. Z rovnakých dôvodov, pre ktoré nebolo zistené porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 48 ods. 2 ústavy, možno vylúčiť i porušenie sťažovateľkou osobitne inak nezdôvodneného práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty.

10. Čo sa týka základných práv podľa čl. 19 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, treba uviesť, že zlyhanie štátu pri vyšetrovaní niektorých trestných činov môže viesť k ich porušeniu, no trestnoprávna ochrana sa vyžaduje len veľmi výnimočne. Pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetrovanie sa podľa Európskeho súdu pre ľudské práva vzťahuje len na veľmi závažné zásahy do samotnej podstaty týchto práv (rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku č. 8978/80 z 26. 3. 1985, rozsudok vo veci Söderman proti Švédsku č. 5786/08 z 12. 11. 2013). Takými sú predovšetkým vážne zásahy do fyzickej či psychickej integrity, ako sú napríklad prípady domáceho násillia (rozhodnutie vo veci M. T. a S. T. proti Slovensku č. 59968/07 z 29. 5. 2012, body 58 a 64), sexuálneho násillia (pohlavné zneužívanie či znásillnenie, pozri napr. rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku č. 8978/80 z 26. 3. 1985, bod 27), či fyzického násillia voči skupinám vyžadujúcim špeciálnu ochranu, ako sú napr. deti (rozsudok vo veci Remetin proti Chorvátsku č. 29525/10 z 11. 12. 2012, bod 91). Nemožno dospieť k záveru, že by namietaný postup pred súdmi bolo možné považovať za zlyhanie štátu pri vyšetrovaní trestného činu, ktorého obeťou mala byť sťažovateľka. Treba zopakovať, že vyšetrovanie viedlo k zisteniu, obvineniu a následne k právoplatnému oslobodeniu obžalovaného. Krajský súd v rozsudku riadne zdôvodnil, prečo obžalovaného oslobodil spod obžaloby. Do právomoci ústavného súdu nepatrí ani otázka, či skutok, ktorý je

predmetom trestného stíhania a o ktorom s konečnou platnosťou koná a rozhodne všeobecný súd, bol správne právne kvalifikovaný. Úvahy krajského súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov sú logické a vzájomne súvisia tak, že z nich vyvodený záver o nespáchaní skutku obžalovaným nespôsobuje to, že by bolo možné uvažovať o tom, že tento záver je výsledkom zjavného skutkového omylu. Nemožno sa stotožniť s bližšie neodôvodneným tvrdením sťažovateľky, že úvahy krajského súdu sú výsledkom špekulatívneho vytrhávania dôkazov z ich kontextu.

11. Vzhľadom na nesústrednú argumentáciu sťažovateľky možno vyvodiť, že porušenia práva na ochranu pred ponižujúcim a iným neľudským zaobchádzaním podľa čl. 3 dohovoru sa domáha v súvislosti s tým, že v trestnom konaní bolo nariadené vyšetrenie jej duševného stavu znalcom, a to ešte príkazom sudcu pre prípravné konanie z 23. júla 2010, pričom pri jej vyšetrení malo byť 12. novembra 2010 použité políciou násilie, ktoré viedlo k jej zraneniu. Vo vzťahu k tomuto zásahu, ako aj k ďalším bližšie časovo nešpecifikovaným zásahom, ktoré mali spočívať v tom, že bol bez príkazu súdu vyhotovený jej obrazovo-zvukový záznam, ktorý bol sprístupnený v trestnom spise, je zrejmé, že ústavná sťažnosť bola podaná po uplynutí lehoty dvojmesačnej lehoty podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Z výsledku trestného konania, v ktorom bol spod obžaloby oslobodený páchatel', ktorý sa mal voči sťažovateľke dopustiť trestného činu, nemožno vyvodiť porušenie jej práv. Preto bola ústavná sťažnosť v tomto rozsahu odmietnutá ako zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Čo sa týka tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej boli namietané jednotlivé úkony v trestnom konaní ako súčasť postupu či už okresného alebo krajského súdu, je zrejmé, že k týmto zásahom došlo dlhšiu dobu pred uplynutím lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde. Preto bola ústavná sťažnosť v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietnutá ako oneskorené podaná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu